

želod, na slabi bučevini pa debele buče!“ — Zavedaj se svojih dolžnosti! Koliker je spol samostalnikov? Poznaš Marijine solzice? — Golt golzne. Volk je zgrabil našega Čuježa za goltanec. Žolti kos ima rumeno perje. Obljuba dela dolgove. Nikdo ni popolnoma, vsi smo grešniki. Sosedov hlev ne bi bil pogorel, da ne bi bilo tobaka. Kakšen je žolč? Ni rekel ne bev ne mev. Pšeničnik je bel. Morski val je tako dolgo v obalo plul, da je hiše na bregu zmanjkalo. Tudi črv čuti. Popiplji zel in plevel iz grebe! Napni vrv! Ne gledaj v solnce! Tolčemo jabolka za tolkec. Ko bi nihče ne skrival, bi nihče ne kradel. Morska sol je po ceni. Živio naš vladar! (Dalje prih.)

D o p i s i.

Iz Podmelca. Glavni občni zbor »Tominskega učiteljskega društva« bode v Kobaridu v 29. dan septembra t. l. sè sledečim dnevnim redom: 1. nagovor predsednikov; 2. poročilo o društvenem delovanju preteklega leta; 3. pregled društvenega računa; 4. volitev treh pregledovalcev računa; 5. volitev društvenega odbora; 6. nasvèti in predlogi. Vsi p. n. častiti društveniki in društvenice prosimo, da se požrtvovalno udeležè zborovanja. — Začetek ob 9. uri zjutraj.

Odbor.

S Koroškega. Znano je, da je naš jedini šolski list »Pädagogische Stimmen« radi denarnih zadev prejenjal, in deželno učiteljsko društvo je v boji s podruštvi — radi različnosti točk v peticiji, koje so hoteli predložiti deželnemu zboru za zboljšanje plač — čisto razpalo. V onih peticijah so baje mestni učitelji se premalo ozirali na potrebe učiteljev na deželi, na kar so pa zadnje dni sklicali občni učiteljski zbor v Feldkirchen-u, hotèč ustanoviti novo dež. učiteljsko društvo, katerega odborniki bi bili tudi učitelji z dežele — ne le samo mestni učitelji. Ko pa pravila predložijo dež. vladi, niso bila odobrena. Nasprotno so pa tudi mestni učitelji sklicali občni zbor v Celovcu. Rodilo se je novo dež. učit. društvo pod imenom: »Landes-Lehrerbund«. Redno izhajajočega lista še nimamo, ampak le »Flugblätter« nam dohajajo. Podruštva pa zdaj preudarjajo — ali naj takoj pristopijo novemu društvu, ali naj počakajo, kako bode delovalo. — V Beljaškem okraji smo v 11. dan t. m. v Podkloštru imeli učiteljsko konferencijo. »Loosthema« je bil: »Methodische Grundsätze beim Kopfrechnen«. Nadučitelj g. Lah je govoril o sadjarstvu, učitelj g. Eller pa o čebelarstvu.

Iz Krškega. (Dalje in konec.) O »čitanji in uporabi okrajne učiteljske knjižnice« je poročal v imenu knjižničnega odbora načelnik g. Ferdo Seidl. Knjižnica šteje 978 del ter je ud Glasbene Matice, Slovenske Matice, Družbe sv. Mohora, Hrvatske Matice, Hrvatskega pedagog. književnega zbora, Slovenskega učit. društva, Jeronimskega društva in Pisateljskega društva.

Blagajnik g. Fr. Gabršek je poročal o računu okr. učit. knjižnice: dohodkov je bilo 142 gid. 48 kr., stroškov 142 gid. 2½ kr., ostaja torej v gotovine 45½ kr., kar so izvoljeni pregledovalci: g. Bezljaj, g. Ravnikar in gspdc. Wessner v popolnem redu našli.

V stalni odbor se izvolijo prejšnji gg.: Gabršek, Lapajne, Ravnikar in Seidl. Tudi v knjižničnem odboru ostanejo prejšnji udje, namreč: Abram, J. Cepuder, Gabršek, Medic in Seidl. V deželno učiteljsko konferencijo se izvolita: g. Fr. Gabršek in pri ožji volitvi g. Fr. Lunder.

Pri posameznih nasvetih se je oglasil g. Jarnej Ravnikar, učitelj iz Krškega, in s krepkimi besedami razložil slabo materialno stanje učiteljstva, sosebno po večjih krajih na večrazrednicah. Predlagal je naslednjo prošnjo na slavni deželni zbor, katero so gg. učitelji in gosdc. učiteljice podpisali in katera se bode po deželnem poslanci g. Viljem Pfeiferji predložila na dotično mesto:

»Slavni deželni zbor!

Zahvaljevaje se za lani naklonjeno darilo (ko je namreč deželni zbor dovolil enorazredničarjem funkcijske doklade), obračamo se z zaupanjem vnovič do sl. deželnega zbora s ponižno prošnjo, naj se blagovoli po moči ozirati na naše bedno stanje.

Znano je, da se že l. 1883. učiteljem v Ljubljani zdajno povisale plače, ki pa imajo jednako sposobnost z onimi na deželi. A na deželi je v marsikaterem kraji — vzlásti na Dolenjskem in Notranjskem n. pr. v Senožečah, Postojini, Črnomlji, na Krškem i. t. d. živež mnogo dražji, kakor v glavnem mestu. Razun tega treba je še na deželi učitelju svoje otroke pošiljati večkrat v daljno mesto v šolo, kar gotovo veliko stane. Učitelji glavnega mesta si tudi lažje

pridobé kak postransk zaslužek, kakor oni na deželi. Z obzirom na to in na §. 55. državne šolske postave od 14. maja 1869. L., ki se glasi: 1. »Najmanjši prejemki, izpod katerih ne sme nobena šolska občina na niže iti, naj bodo odmerjeni tako, da učitelji in podučitelji, neprimorani truditi se s postranskimi deli, lahko vso svojo moč na svoj poklic obračajo in da je učiteljem še tudi mogoče, svojo rodovino živiti primerno okolnostim dotičnega kraja«, dovoljemo si sledeče prositi:

1. Na čveterorazrednicah po mestih in trgih naj se druga učiteljska služba postavi v jednako plačilno vrsto z nadučiteljsko, torej primerno učiteljskim službam druge vrste (najnižje) v Ljubljani (600 gld.); opiraje se naprej v uvodu omenjene razloge in na to, ker pri učiteljstvu ni skoraj nikakega »avancementa«, in ker je tudi v drugih deželah n. pr. na Štajerskem in Hrvatskem druga učiteljska služba jednaka nadučiteljevi, od katere se loči le v tem, da ima nadučitelj funkcijsko doklado in prosto stanovanje več.

2. Dovolijo naj se petletnice, odmerjene 10% dotične plače, kakor je to navada po družih deželah.

Prepričani smo, da ako nam sl. deželni zbor to dovoli, vrne se med učiteljstvo zadovoljnost in večje veselje do svojega poklica, kar bo jedino le deželi na korist. Ostale bodo tudi potem boljše moči v domači deželi. Deželni stroški se pa vsled tega tudi ne bodo preveč povišali (za kakih 4500 gld.), (ker toliko plača samo Krški okraj za svojo meščansko šolo vsako leto), kajti naša prošnja je jako skromna. Pomisliti pa je tudi treba, da ravno Kranjska dežela najmanj potrosi za šolstvo, kar se je od neke strani tudi lansko leto že v slavnem zboru poudarjalo. Danes pa je šola priznana povsodi kot najvažnejši faktor v človeški družbi.

Svojo ponižno prošnjo ponavljaše zanašamo se na previdnost narodnih zastopnikov, ter pričakujemo gotove pomoči v tej zadevi«.

Drugi predlog g. J. Ravnikarja se je glasil, naj bi se velike šolske počitnice našega šolskega okraja premenile tako, da bi zanaprej trajale od konca julija do 15. septembra. Ko je g. predlagatelj ta svoj nasvet natanko osvetlil in preložitev počitnic s tehničnimi razlogi podprl, ugovarjal je taki predložitvi g. Iv. Lapajne, navajaje več momentov, ki bi govorili za obdržanje starega reda. Gosp. Jos. Bezljaj je z novimi argumenti podpiral nasvet g. Ravnikarja, kateri se je konečno z večino glasov vzprejel. Stvar se boče izročila stalnemu odboru, da jo predloži sl. c. k. okrajnemu šol. svétu, kateri jo boče po zaslišanji krajnih šolskih svétov definitivno rešil.

Zdaj se g. prvosednik zahvali gg. poročevalcem za njihov trud, g. c. k. okrajnemu glavarju za njegovo navzočnost in zanimanje in sklene konferencijo s trikratnim »živio- in slava-klici« na Nj. Veličanstvo, našega presvetlega cesarja, čemur konferencija navdušeno soglasí. Konečno se še g. Abram v imenu konferencije presrečno zahvali g. prvosedniku za ljubeznjivo in nepristransko voditev in za njegovo blagonaklonjenost do učiteljstva.

Fr. Gabršek.

Iz Postojine. (Poročilo o okrajni učiteljski konferenciji Postojinskega okraja s 7. jul. t. l.) — Letos zbrali smo se učitelji Postojinskega okraja v 7. dan julija k običajni učiteljski konferenciji v Postojinskem šolskem poslopji. Prisotni bili smo razun ene učiteljice, katera je na odpustu, vsi učitelji in učiteljice našega okraja. Konferencijo počastili so z navzočnostjo tudi p. n. naš okrajni glavar gospod Friderik vitez Schwarz, gospod dekan J. Hofstetter, gospoda Ivan Zl. Škrjanc, župnik Harijski in Ivan Zl. Lavrenčič, katehet v Postojini.

C. kr. okr. šolski nadzornik gospod Janez Thuma otvori točno ob 10. uri konferencijo tako-le: Častita skupščina! Vsled poziva slavnega c. kr. okr. šolskega svéta z dné 22. maja snideli smo se danes tu k učiteljskemu zborovanju. Od zadnje konferencije se je za nas zgodila važna izpremema. Bivši okrajni glavar velespoštovani gospod Anton Globočnik imenovan je bil vladnim svétnikom v Ljubljani ter je ostavil naš okraj. Bil je ta gospod vedno jako vnet za povzdigo in blagor šolstva v tem okraji, kar svedoči, da je v času svojega dvaindvajsetletnega službovanja tu ustanovil dvanajst novih šol ter jih osem razsiral z desetimi razredi. Nam učiteljem bil je vedno blag predstojnik in vrl podpornik v našem težavnem poslovanji, radi tega pa tudi smem z vso odločnostjo trditi, da ga je vse učiteljstvo ljubilo in spoštovalo. Uverjen sem, da govorim iz serca vseh navzočih, ako zakličem: »Bog ga živi, še mnoga leta v blagor naše mile ožje domovine!« —

A kakor užalostil nas je odhod tega gospoda iz okraja, tako oradostilo se je naše serce, čuvsí, da mu je izbran naslednikom veleblagorodni gospod vitez Schwarz, katerega gospoda Vam tu predstavljati mi je čast.

V imenu slavne skupščine Vas, veleblagorodni gospod vitez prav srčno pozdravljam ter Vas zagotavljam, da Vam bodemo vedno udani in pokorni podložniki ter Vaše ukaze vselej natančno

izvrševali. Vaše podpore v šolskih zadevah smo si svesti, kajti glas o Vašej delavnosti in prijaznosti do ljudskega šolstva došel je užé pred Vašim dohodom sem. Kar Vas prosimo je, da nam blagovolite biti dobron in prizanesljiv predstojnik v naših slabostih. S tem pozivljem slavno skupščino, da z menoj zakliče veleblagorodnemu gospodu vitezu kot našemu predstojniku v pozdrav trikratni »živio«.

Gospod vitez Schwarz se na to prav tople in ganjeno zahvaljuje za prijazen vzprejem ter objubljuje, da bode vsem, kateri dolžnosti svojega stanu vestno izpolnjujejo, vedno naj boljši podpornik. Ob enem naprosi tudi gospod vitez zbrano učiteljstvo, da bi po svojih močeh storilo vse, kolikor mogoče, da bi se nevarna bolezen »kolera« ne naselila na naših tleh.

Potem nadaljuje gospod predsednik tako-le: »Spregovorim pa zdaj še nekoliko resnih besed z Vami, dragi tovariši! Po novejši šolski postavi postali so učitelji svobodni, to se pravi, zadobili so večje pravice v šoli in zvunaj šole, toda žali Bog, da učiteljstvo samostojnosti ne zna prav uporabljati, temveč jo vedno bolj zapravlja, mesto da bi si jo utrdilo. Slabi duh nesloge vlada med posameznimi in na večrazrednicah se redkokedaj nahaja prava sloga. V resnici me vselej serce boli, kadar mi pridejo v roke kake pritožbe o razpору učiteljev. Gospóda moja, tako ne sme, tako ne more dalje, kajti zagotavljam Vas, da tako vedénje učiteljstva preseda užé visoki vladi. Če pridemo zopet ob svobodo, zakrivili si bodemo to sami in bodemo potem klicali: »mea culpa.« Torej tovariši, zdramimo se in posnemajmo slogo drugih stanov n. pr. uradnikov in posebno duhovščine, pri katerej sliši se le redkokedaj o kakem razpору. Tudi učiteljstvo postalo bi s slogo lahko faktor, s katerim računati bi morali vsi krogi in tudi njega materijelno stanje bi se moralo s časoma zboljšati, saj ni zaman pregovor: »V slogi je moč« — »Sloga jači, nesloga tlači.« — »Viribus unitis,« ta zlati izrek našega presvetlega cesarja Vam priporoča Vas prav srčno pozdravljam.«

Gospod predsednik predstavi še potem učiteljstvu preč. gospoda dekana Postojinskega, kot zagovornika učiteljev v okr. šolskem svétu in potem č. gospoda Janeza Zl. Lavrenčič-a kot prijatelja učiteljem.

Svojim namestnikom voli gospod predsednik nadučitelja Trnovskega, gospoda Martina Zarnik-a. Zapisnikarjem voljena sta bila po predlogu gosp. nadzornikovem g. J. Dimnik, učitelj v Postojini in gpdč. Marija Steiner, učiteljica v Postojini. —

Potem poroča g. nadzornik: »Z veseljem konstatujem, da so letošnji učni vspehi večinoma povoljni ter smelo trdim, da se učiteljstvo resno in vspešno prizadeva za vzgojo in izobražbo šolske mladine. To je v prvi vrsti častno za Vas, dragi tovariši, ki vse svoje moči žrtvujete svojemu poklicu; to je dalje čast šolskim oblastnijam, katere delujejo z Vami za napredek šolstva, da, čast je to vsemu kraju, čegar mladino vzrajate in poučujete. Hvala Vam, vrli učitelji in učiteljice, ki tako vestno izpolnjujete dolžnosti svojega težavnega stanu ter Vas ne opláši ne delo, ne trud, da dosežete svoj zvišeni namen: »povzdigo svoje šole« — katero hočete pripraviti v to, kar mora biti, v učilnico izročene Vam mladine. Res hvalevredna je Vaša pridnost in marljivost, Vaše prizadetje, postavnim tirjatvam zadostiti. Da, tekmujete mej sabo za boljši napredek, to je veselo znamenje, ki mora gotovo vedno bolji in boljši sad prinašati. V prosepah šolskega napredka, v ohranitev dobrega imena naših šol, prosim Vas, da ostanete vztrajni v svojem marljivem delovanju ter bodete s tem v lep vzgled tudi svojim manj vestnim sokoledom. —

Treba je nam učiteljem mejsobojne podpore, treba nam je vedno daljnega izobraževanja, treba vztrajnosti in veselja do poklica, kajti velika, težavna in važna je naloga, katero nam je izpolnjevati in skalnata so tla, v katerih nam je sejato dobro seme, seme omike in izobraženosti. Otroke vzgojiti k nravnemu življenju ter privaditi jih v potrebnih znanostih — res, malo besedi je to, a tem večja je njih vsebina, resna nje izvršitev. To čutijo posebno učitelji začetniki. Prišedši iz pripravnice poprimejo se polno lepih domislij in nad svojega posla, a osupnjeni so videč, kako razlikuje se praksa od teorije, kako trda je ledina, katero orati jim je na učiteljskem polji. Izročeni so jim ob jednom trije ali štirje oddelki, o kojeh razdelitvi učencev so v pripravnici morebiti komaj kaj slišali, a o takem poučevanju se nikoli niso dejansko vadili. Tem treba je posebno potrpežljivosti, da ne omagajo, treba njim je vztrajne pridnosti, da si prisvoje potrebné prakse za izvrševanje težavne njih naloge. Glavna skrb biti jim mora prisvojiti si dobro ustrahovanje in dobro metodo za poučevanje v posameznih predmetih; komur tega ni mar, zgrešil je svoj poklic in boljši bilo bi, da ne posvetil bi je bil nikoli učiteljskemu stanu. Kaj hasne učitelju, če sam za-se še toliko vé, a otrokom svoje vednosti prodati ne zna. —

Metoda ima namen, da si učenci z lehkoto prisvoje učno tvarino ter si jo tudi dobro zapametujejo. Učenec zadobiti mora od učečega pravi nazor in pojem, torej se mu mora pri predavanju šolskih predmetov vse ono natančno razložiti, o čemur mu je zvediti in misliti. Priporočam

Vam posebno, da govorite vselej v kratkih stavkih ogibajte se vseh težko umljivih izrazov. Le to, kar otroci razumeti morejo, naj se poučuje, to pa z vso stanovitnostjo in natančnostjo. Velikega pomena pri vsem tem je večkratno ponavljanje predmetov. Na nekaterih šolah pa se to, kakor sem opazil, kaj rado prezira, kar proučuje, da otroci učivšo gradivo le površno znajo. Z večkratnim ponavljanjem se nikakor ne trati čas, kakor se morebiti komu dozdeva, ne, s tem se doseže, da si učenci učno stvarino natančno prisvojé in zapametujejo. V nekaterih šolah imel sem priliko opaziti, da učitelj vedno le sam govori ter na stavljena vprašanja si sam daje odgovore, tako da je od mnogega govorjenja užé ves utrujen, a otrokom pa drugzega treba ni, kakor z glavo prikimovati in zanikati. Dobro obsoja take učitelje Diesterweg rekoč: »Die Lehrer, die an Sprehsucht leiden, sind die allerschlechtesten, die es gibt«.

Posebne važnosti za šolski vspeh je, kakor sem užé omenil, tudi dobra disciplina. Ta okleplje vsega človeka in vso šolo in nje glavni pripomoček je navada. V dosego te treba je koj v začetku pri vstopu vaditi učence na ubogljivost, pazljivost, red, snago in živahnost pri odgovarjanju. Na nekaterih šolah zapazil sem na steni šolske postave, obsegajoče vse ono, kar se od učenca zahteva in kar se mu prepoveduje. Ta naprava zdi se mi koristna, kajti s tem, da se učencem večkrat prebirajo postave, navadijo se živeti po predpisu in zbudí se v njih čut za postavno življenje, do ubogljivosti in spoštovanja. Toda zabiti učitelj ne sme, da bodejo ti predpisi le takrat imeli svojo pravo pravno vrednost, če si bode on pridobil ljubezen in spoštovanje svojih učencev. Otroci najrajše ubogajo svojega učitelja in storé svojo dolžnost, če ga ljubijo. V dosego dobre discipline mora učitelj potruditi se, svojim učencem biti vsestransko v lep vzgled; kajti kakoršen učitelj, taka je šola. Vzglede to je bistveni pripomoček za vzgojo. Če n. pr. učitelj od svojih učencev snago tirja, imeti mora to lepo lastnost v prvej vrsti sam; od zanemarjenega učitelja ne morejo se učenci snage priučiti. Če učitelj od svojih učencev zahteva snažne knjige in zvezke, mora tudi on vse svoje reči imeti v najlepšem stanu. Če velewa učitelj svojim učencem pravočasno hojo v šolo, zamujati tudi on ne sme šolskega pouka. Z jedno besedo, vse one lepe lastnosti, katere učitelj od svojih učencev tirja, imeti jih mora on vzgledno, in če so njegove lepe besede le malo vsešne. Po nekaterih šolah zapazil sem, da se vsako opravilo, tudi najmanjše, n. pr. kadar se devajo knjige ali zvezki na klop ali pod klop, kadar je treba vstati, se usesti i. t. d. vrši na komando: »ena — dve«. S tem doseže se lep red in mir, torej tako ravnanje priporočam vsem učiteljem v posnemo. Pri kaznjevanju učitelji ne ravnajo vselej previdno. Obsojati moram, da se učenci za kazen postavljajo pred šolska vrata. Ne samo, da je na ta način kaznjencem udeležitev pouka zabranjena, pretí jim v zimskem času tudi nevarnost prehlada. Tako ravnanje učiteljevo se torej niti iz pedagogičnega, niti iz zdravstvenega stališča nikakor odobravati ne more. Kadar se učenci z zaporom kaznjujejo, ne smejo se nikdar puščati brez varstva. Če so kaznjenci pripuščeni sami sebi, taka kazen malo izdá; da, nekaterim učencem je še prav ljubo, ker se mej zaporom na šolskih klopih dobro iztelovadijo ter pridno izkričé. A otroke v šoli same puščati je tudi lahko nevarno. Pripetí naj se jednemu ali drugemu po neprevidnosti kaká nesreča in kdo drugi nego učitelj bode vsega kriv. Saj je bilo letos brati, da se je nekov učenec mej zaporom obesil in oče, čuvši o tej nesreči, ubil je v obupnosti dotičnega učitelja. V posameznih šolah zapazil sem, da učenci pri izpraševanju ne sedé mirno, temveč se spenjajo na kviško ter se silijo odgovarjati. Ta grda razvada naj se na vsak način odpravi, kajti učenci imajo se v šoli vedno dostojno in mirno obnašati; le kadar hoče učitelj prepričati se, koliko onih učivšo tvorino razumé, sme jim dovoliti, roko lahko vzdigniti. Tudi je ojestro zabranjevati šepetanje, ker se slabi otroci zmeraj zanašajo, da jim bode tem potem lahko odgovarjati brez učenja in pazljivosti.

Gledé poučevanja posameznih predmetov omeniti mi je sledeče: V kazavnem pouku pri prevencih poučuje se v nekaterih šolah izvrstno, kar spričuje, da učitelji uvidevajo korist tega poučevanja in da stopijo pripravljene mej svoje učence. Po nekaterih krajih, kakor je brati, bavijo se v I. razredu prve 4 tedne edino le z kazavnim ukom. Po mojem nemerodajnem mnenju zadostuje jeden teden popolnoma, predno se pričné s spoznavanjem črk, saj kazavni nauk gojiti se ima itak v zvezi z abecednikom skozi vse leto. Napačno pa je, začetkoma kazavni nauk popolnoma ignorirati, kajti ta je za mladino nekaka vez mej domačo hišo, mej brezskrbnim otroškim življenjem in šolo, kjer jo čaka resno delo. Kazavni nauk ravno je, ki vpeljuje otroka polagoma v šolski pouk. V branji so učenci posebno v višjih razredih, oziroma oddelkih prav dobro izurjeni. Gotovo hvalevredno je, da učitelji z veliko pozornostjo gojí ta pouk, kajti važen ni samo za šolo, ampak za vse daljno izobraževanje. Opozoriti pa moram nekatere učitelje, da naj ne gledajo samo na mehanično urnost, ampak tudi na logično, to je razumno ter na estetično, to je na lepo-glasno branje s čutstvom. Otrok naj tudi pri branji misli, to je naj na pogloblívno misel in jedro ter na zapopadek vsakega berilnega spisa pazi. Branje s čutstvom in deklamatorično branje pri-

svojili bodejo si učenci najlažje, če jim bode učitelj dotična berila vzgledno bral. Ta njegov vzgled izdal bode več, nego vsa pravila in opominjevanja. V nekaterih šolah zapazil sem, da se prehitro ali pretiho bere. Dotične učitelje opozarjam, da hitro branje nikakor ne povspesuje dobrega branja, ker se pri tem prezirajo najvažnejše tirjatve tega pouka, kakor pravi naglas in ločila (interpunkcije). Če obsojam tiho branje, ne mislim pri tem, da bi se moralo kričati, ne, zadostuje, da se bere z glasom, da se razločno sliši, po vsej šoli. Vsaka berilna vaja pričinja naj se z razlago. Tej sledi naj razumljivo pripovedovanje berila in vzgledno branje učiteljevo, dalje branje in pripovedovanje zapopadka po učencih ter uporaba berila za spisne vaje. (Dalje prih.)

Z Gorenjskega, meseca septembra. Učitelji Radovljiškega okraja zborovali so letos v dan 1. septembra v šolskem poslopju čveterorazredne ljudske šole v Radovljici. Dnevni red temu zborovanju objavil je »Učiteljski Tovariš« v 16. številki tekočega letnika. Novi c. kr. okrajni šolski nadzornik gospod profesor Fran Levec, otvoril je zborovanje s kratkim ogovorom na zbrane učitelje. Svojim namestnikom si je zbral gospoda nadučitelja J. Trojar-ja z Bleda, a zapisnikarjema je volil gosp. učitelja Ign. Rozmana z Dobrave in pa gospdč. Hedviko Pavlin-ovo iz Radovljice. V svojem letnem poročilu spominjal se je najpred umršega kolega gosp. Valentina Žvagen-a, bivšega učitelja Radovljiškega. Zbor v znamenje sočutja vstane sè sedežev. Statističnemu poročilu posneli smo to-le: Okraj šteje 22 javnih šol — šoli v Ratečah in na Koprivniku ste bili zaradi krajevnih razmer zaprti — 1 šola v ženski kaznišnici v Begunjah, 1 ekskurendo-šola na Planini pri Jesenicah in pa 1 šola za silo v Lešah. Okraj ima 30 učiteljskih močij, 23 učiteljev in 7 učiteljic; 22 učiteljskih močij je nastavljeno definitivno, 6 začasno, 2 ste brez vsakojih spričeval. Za šolo godnih otrok je štel okraj 3267. Javne šole v okraju je obiskovalo 2875 otrok, javne ljudske po drugih okrajih pa 169 otrok, v privatnih šolah so bili 4 otroci, a v srednjih šolah je bilo 15 dečkov, 74 otrok je bilo od pouka oproščenih, 47 pa jih zaradi telesnih hib nij obiskovalo šole. Le 83 normalno razvitih otrok torej ni hodilo v šole. Lansko šolsko leto je bilo 133 učencev brez pouka. Obiskovalo je torej lani 95,5% za šolo godnih otrok šole, letos pa 97%. Le 3% so še brez nauka. Ker pripada povprečno vsakemu učitelju po 96 otrok za poučevanje, treba bo skrbeti, da se deloma ustanovi še nekaj novih šol, in deloma nekaj starih razširi. Za prihodnje šolsko leto se bo otvorila na novo ustanovljena ljudska šola v Ribnem pri Bledu, a razširile se bodo v kratkem jednorazredne ljudske šole v Begunjah, na Breznici in v Kropi.

V ponavljavne šole je bilo vpisanih 737 učencev; šole obiskovalo pa je le 595 otrok.

Za izboljšanje šolskega obiskovanja predlaga, da naj krajni šolski sveti sami kazni predlagajo. — Za vzdrževanje snage in discipline v šoli, opozarja učitelje na dotični ukaz sl. ministerstva za uk in bogočastje z dne 19. julija 1875. l.

O posameznih predmetih omenil je to-le: Branje je bilo povsod dobro, naopak pa slovniški uk ni bil dovoljen. Slovnice svojega jezika se nihče rad ne uči; treba torej gledati, da postane ta pouk zanimiv. Frazeološki in leksikalna svojstva dá se-le slovnično učenje. — Ker je pisanje odvisno od individualnosti dotičnega otroka, vadi naj učitelj učence vseh formalnosti v dosedo lepega rokopisa. Pri spisji mora biti otrok zmožen svoje misli o kakem prostem predmetu napisati. Učitelj naj ne zabí vestno popravljati zvezke; tudi naj se za vsako nalogo piše popravek na šolsko desko. — Računanje je dobro. Z računskimi prihitleji otrokom ni treba računati. Glavna stvar ostane, da umeje 4 računске specije. Z vidnimi uspehi se je poučevalo v realijah. Poudarjal je tu posebno važnost zemljevidov in pa učenje primerjajoče geografije. — Telovadba je bila dobra; istotako je bil zadovoljen s petjem, želeč, da se vadi tudi cerkvena pesem.

Šolske knjižnice niso povsod v redu. Šolski vrti so v obče dobri, jeden je pa celó vzgleden in je poleg tega tudi najlepši na Kranjskem. — Brez dvombe je mislil tu gospod nadzornik šolski vrt gospoda nadučitelja Žirovnika z Gorjan. Kolikor se je pisatelj teh vrstic sam prepračil, gre napominanemu gospodu v tej reči vsa čast, in želeli bi bilo le, da našel veliko posnemalcev. — Okrajna učiteljska knjižnica je v lepem redu; po zapisniku sodéč, je rekel, da jo učitelji premalo uporabljajo.

Gospod Jekovec, učitelj v Kamni gorici, poročal je v 3. točki dnevnega reda: kako in v katerem obsegu je na podlagi naših učnih črtežev obravnavati slovensko slovnico na jednorazrednicah. Gospod A. Maier, nadučitelj v Jesenicah, poročal je o istem predmetu za dvorazrednice in gospica M. Maroutova, učiteljica v Radovljici, za čveterorazrednice. — Debatiralo se o tej točki ni.

G. Kovšca, učitelj v Kropi, je poročal o 4. točki dnevnega reda o »jedenostavnih pisalnih in risalnih učilih. Gospod poročevalec je s številkami prav dobro pojasnil, da kaže učiteljem najbolj naročevati blaga pri Grubbauerji v Linzu. »Ne gledó na to,« rekel je gospod Kovšca, »da nam

Grubbaner daje najceneje blago, moramo se držati te firme tudi zaradi tega, ker tudi naša »Narodna Šola« kupuje tam šolsko robo in je večina šol na deželi navezana na mile darove tega prekoristnega zavoda. Blagemu sotrudniku bodi na tem mestu za njegovo tehtno poročilo v imenu tovarišev izrečena najtoplejša zahvala. Konecletni račun bukvarničnega odseka sta pregledala in odobrila gospoda Jekovec in Podkrajšek. (Konec prih.)

Iz Rudolfovega. Učitelji Novomeškega okraja tužnega srca naznanjajo, da je njih tovariš, gospod Herman Venedig, učitelj v Poljancih, v 7. dan t. m. po dolgi, mučni bolezni, predviden s svetimi zakramenti za umirajoče, 44 let star, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb je bil v 9. dan t. m. ob 4. uri popoldne na tukajšnjem pokopališču. Naj v miru počiva!

Iz Planine. (Poslano.) Štejem si v dolžnost, da vsem tistim častitim g. g. tovarišem, kateri so me leta 1876. in 1882. svojim zastopnikom v c. k. okrajni šolski svet Logatski izbrali, tem potom javljam, da sem z današnjim dnevom iz te korporacije izstopil.

V Planini, v 1. dan sept. 1886. l.

Josip Bénédek,
nadučitelj.

Z Dobrove. Učiteljsko petindvajsetletnico praznovali so tu v 2. dan septembra t. l. ljudski učitelji g. g. Mat. Raut, Fr. Klinar, Fr. Praprotnik, St. Francelj in Fr. Kavčič. Te redke lepe slovesnosti udeležili so se tudi drugi sosedni učitelji g. g.: Andr. Praprotnik, Iv. Tomšič, Fr. Raktelj, Jos. Levičnik, Fr. Papler in Leop. Božič. Razen teh so bili tudi navzoči gimn. profesor iz Gorice gosp. Kožuh, domači župnik g. Jaru. Babnik in duh. pomočnik g. Laznik. Tudi deželni in državni poslanec g. dr. Jos. Poklukar pozdravil je zbrano veselo družbo, katera je po cerkveni božji službi obedovala v gostilnici pri »Mežnarji«. Bil je zares prav vesel dan, po domače zbrane družbe. Vsem tem vrlim gg. petindvajsetletnikom voščimo še drugih prav veselih in zdravih petindvajset let!*)

Od D. M. v Polji. Redka slavnost se je tukaj vršila v nedeljo 8. preteč. m. Tukajšnja šola še do zdaj ni imela svoje zastave, okrog katere bi se zbirala šolska mladina o slovesnih obhodih in drugih slavnostih. Domenili smo se in sklenili smo, da bomo napravili šolsko zastavo in da se bode konec šolskega leta slovesno blagoslovila. Naznanivši učencem omenjeni sklep, so hitro in radostno prinašali svoje doneske, vsak po svoji zmožnosti, po 10, 20, 30, 40, 50, 60 kr., nekateri celo po 1 gld. in še več. Tudi dobrotniki šole so v ta namen darovali zdatne doneske. Tako sta g. župan L. Strah in posestnik Al. Prdan vsak po petak za zastavo dala. Tudi blaga gospoda iz Fuzinske grajščine in tovarniški uradniki so nas iznenadili z nepričakovanimi zneski, tako gospod Baumgartner z 20 gld., in gosp. ravnatelj papirne tovarne na Vevčah obljubil je poravnati ves slučajni primanjkljej. Vsi doneski posamezno natančno vpisani nahajajo se v šolski kroniki. Dariteljem pa se še tukaj prisrčno zahvaljujemo.

Za slovesno blagoslovljenje ob $\frac{3}{4}$ na 10 povabljena sta bila za kuma novi zastavi blagorodni gosp. E. Englander, ravnatelj tovarne in blagorodna gospá Mat. Stadler, soproga tov. dornarčarja, katera sta povabilo radovoljno vzprejela, kar je slavnost tem bolj povišalo. Šolska mladina zbrala se je v šolskem poslopju, od kodar je šla z novo zastavo v cerkev k blagoslovljenju. Ko je čast. gosp. župnik Fr. Levičnik, zastavo blagoslovil, naznanil je to tudi strel možnarjev, in šolski otroci zapeli so prav ganljivo zahvalno pesem in potem še cesarsko himno.

Gosp. duh. pomočnik je mej govorom z lece razložil pomen podob in barv na šolski zastavi s cerkvenega stališča. Za tem je bila slovesna sv. maša, pri kateri je pel večinoma moški kvartet, nekaj pa tudi mešani zbor.

Popoldne imela je šolska mladina z novo zastavo procesijo za sv. leto k podružnični cerkvi v Zg. Kašelj. Na potu domov gredé nas je že tovarniška gospóda, blagorodna gospóda Stadler in Sens, pričakala pri vasi Zg. Kašelj, kjer je pri Gasarji s kruhom in vinom pogostila vso šolsko mladino, čez 300 na število.

Gotovo ostane ta slavnost vsem nam, zlasti šolski mladini v nepozabljivem spominu. V imenu šolske mladine in učiteljstva zahvaljujem se tedaj prav spodobno za velikodušno pomoč in čast pri tej slavnosti!

Fr. Kavčič,
nadučitelj.

Iz Ljubljane. Šolsko leto 1886/87. bode se tu v srednjih šolah, v c. k. izobraževalnicah za učitelje in učiteljice in v mestnih ljudskih (deških in dekljskih) začinjalo 18. t. m. s sv. mašo k sv. Duhu in 20. t. m. z rednim šolskim poučevanjem. Vpisuje se v srednje šole 14. in 15., v ljudske šole pa 16. in 17. t. m. Vzprejemne preizkušnje za srednje šole bodo 16., 17. in če treba tudi 18. t. m. — Iz krajev (na Dolenjskem), kjer je še bolezen kolera, se bodo učenci pozneje vzprejemali.

*) Obširnejši dopis o tej slavnosti smo za ta list prepozno dobili.

— Glavna učiteljska skupščina v Pragi dne 9., 10., 11. in 12. pretečenega meseca bila je, kakor nam poročajo časopisi in potrjujejo tudi oni, kateri so se je udeležili, najsi-
jajnejša od vseh dozdanjih učiteljskih skupščin. Mnogo nad 2000 učiteljev, učiteljic, prijateljev
narodnega šolstva in narodnih zastopnikov polnilo je dvorano, v katerej se je zborovalo. Tudi
precejšnje število učiteljev in učiteljic iz drugih sorodnih dežel potovalo je v zlato Prago, da se
ondú seznaní in spozná z naprednimi učitelji vrlega češkega národa, v katerem se tako lepo raz-
vija národna izomika, obrt in industrija. Ker je »Tovarišu« obljubljen obširnejše po-
ročilo o tej mnogobrojno obiskovanej učiteljskej skupščini, zatorej naj zadostujejo za danes te male
vrstice, ki opozarjajo naše čestite čitatelje na poročilo, katero nam je obljubljeno.

— Ivan Filipović, šolski nadzornik, predsednik »hrv. ped. knjiž. zbora« in prvak
hrvatskega narodnega učiteljstva slavil je večeraj v 14. dan t. m. 30letnico svojega službovanja.
Proslavilo je ta veseli dan vse hrvatsko národno učiteljstvo, ter tudi mi slovenski učitelji,
osebito pa »Učit. Tovariše« kliče ustvaritelju »hrvat. ped. knjiž. zbora«: »Još na mnogaja
lieta!«

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. Jan. Krulec, pomožni učitelj na H. mestni deski ljudski šoli v
Ljubljani, imenovan je stalnim učiteljem na tej šoli. — G. Anton Funtek, učitelj v Šent-Vidu
pri Zatičini, dobil je uč. službo na novoustanovljeni ljudski šoli na Karolinski zemlji (na barji)
poleg Ljubljane. — G. Fran. Klinar, učitelj v Šent-Vidu pri Cérknici, pride na novoustanovljeno
šolo na Spodnjo Hrušico pri Ljubljani. — G. Ludovik Vagaja, učitelj v Kopanji, pride
na novoustanovljeno ljudsko šolo v Pirniče (v Ljubljanskem okraju). — G. Fran. Galè, učitelj
pri Sv. Jakobu pri Savi, pride na III. uč. mesto v Šiško pri Ljubljani. — G. Jan. Dolinar,
učitelj v Krašinj, je zač. upokojen; na njegovo mesto pa pride g. Jos. Bizilj, učitelj v Go-
renjem Tuhinji. — G. Fran. Kozják, potrj. pripravnik, pride zač. v Šent-Kocijan pri Tur-
jaku. — Za trdno so postavljeni: g. Janez Ziegler, učitelj v Ljubnem in g. Luka Ka-
valar, učitelj na Breznici.

Št. 466.

okr. š. sv.

Razpis učiteljske službe.

V šolskim okraju Kranjskem oddali se bodo za trdno učiteljski službi v Sorici in v Zalem-
logu po 400 glđ. letne plače, s 30 glđ. opravilne doklade in s stanovanjem.

Prošnje naj se oddajajo do 30. dné septembra t. l. pri podpisanem okraj. šol. svétu.

C. kr. okraj. šol. svét v Kranji v 5. dan septembra 1886. l.

Razpis učiteljske službe.

Vsled resignacije razpisuje se zopet in oddala se bode za trdno, ali začasno služba II. učitelja
na čveterorazredni ljudski šoli v Metliki s 500 glđ. letne plače.

Prošnje naj se vlagajo do 30. septembra pri c. kr. šol. svétu v Črnomlji.

Št. 1009.

Razpis učiteljske službe.

Na dvorazredni ljudski šoli v Koprivniku (Nesselthal) bode se za trdno oddala II. učiteljska
služba s 400 glđ. letne plače.

Prosilci za to službo naj do 1. dné oktobra 1886. l. svoje prošnje postavnim potom pošil-
ljajo c. kr. okrajnemu šolskemu svétu v Kočevje.

C. kr. okrajni šolski svét v Kočevji.

Št. 1002.

Razpis učiteljske službe.

Na trirazredni ljudski šoli v Velikih Laščah oddala se bode za trdno, ali začasno III. učit.
služba s 400 glđ. letne plače.

Prošnje naj se postavnim potom do 20. septembra t. l. pošiljajo podpisanemu c. kr. okraj.
šol. svétu.

C. kr. okrajni šolski svét v Kočevji v 29. dan avgusta 1886. l.

Hočevar l. r.

Listnica upravníštva: Gosp. A. L. v V.: Je za vse l. 1886. plačano. — M. K. v St. P.: Za
prvo poluletje samo 1 glđ. 50 kr. plačano.